

## Inger Bergström | *Overview Effect*

3.10 – 1.11 2024

I bilder brukar psykedeliska effekter typiskt skapas genom att det bildrum som färgernas gråskala upprättar, motsägs eller upphävs av relationerna mellan deras kulörer. Denna förvirring i seendet kan ytterligare bearbetas av teckningen. Förra året på Konstakademien fick Inger Bergströms bilder golvet att gunga under mig. Men det måste ha skett med helt andra medel. Jag tror att det berodde på att hon upprättar bildrummet på ett helt annat sätt, med en annorlunda relation mellan material och bild.

Kanske beror det egentligen på att bilden hos henne inte förhåller sig till någon yta, utan snarare till en hinna. En hinna är inte tvådimensionell, utan har ju alltid en tjocklek, alltid en spänning, vilken kan göra att förtätningar och förtunningar uppstår. Den verkar också alltid betona relationen till sin avigsida, precis som det nästan är oundvikligt att bli medveten om dess taktila kvaliteter. Så är det också med tyg, det har, säger Bergström i ett publicerat samtal, "volym, när det pressas ihop uppstår saker, det veckar sig lite, det blir lite vågigt på sina ställen. Det är inte en helt tvådimensionell bild". Ett tyg är ingen yta, och förhåller sig därför annorlunda till bilder. Glöm måleriets diskurs, som inte ser duken som tyg.

Djupet i hennes bilder är kanske en effekt av två primära givenheter: riktningar och densitet. Jag vet inte om det alltid är så, men ibland är det en påfallande skillnad mellan hur tätt och tungt tyget är i bakgrunden respektive i figurerna. Ibland tynger figuren – någonting satellitliknande, eller mer av en blomma, eller bägge i ett – ner bakgrunden, som då böjer sig något – vilket kanske mest effektivt utnyttjas för att skapa en riktning i djupled i bildrummet, en rörelse inåt eller utåt. Riktningen utåt kan ibland se ut som en stillsam explosion, där formerna väller upp ur tyget. I rörelsen inåt, som tycks böja sig ner under en tänkt horisont, känns det som att figuren trycker hinnan framför sig, som för att känna vad som finns på eller bortom avigsidan. *The dark side of the moon*.

Samtidigt kan man inte undvika att se att tyngden verkar i det vertikala planet, fast då i utställningsrummet. Så blicken kan börja flacka mellan att se figuren som ett bildelement (som rör sig inåt eller utåt) och som ett lapptäcke fastsatt på ett annat tyg, som drar nedåt mot golvet – *Ground control to Major Tom*. Spänningen mellan bild och tyg är nog konstitutiv för Inger Bergströms verk. Inte desto mindre går själva bildrummet tillbaka på, eller snarare utvecklas från, en för tyget fundamental egenskap, nämligen att den har riktning i sig. Inger visade mig en kvadrat svart sammet, vars svarta färg var annorlunda beroende på vilken av kanterna som var högst upp; ljuset reflekteras olika på grund av den riktning som tyget har. Och denna riktning i materialet självt är kanske vad bildrummet ytterst förhåller sig till och framträder ur.

Det innebär att bilden i hennes konst tillhör tyget själv, den är en oupplöslig del av hinnan som, hur platt den än blir, tenderar att vecka sig. Det är lätt att börja föreställa sig en värld där hinnor, djupare än ontologierna, står för den dynamiska världsordningen, där ontologins uppdelning i två och tre dimensioner är dödsmasken av en verklighet i vilken ytor redan är volymer, tygstycken är virtuella kuddar eller väntar på att fyllas ut av kroppar; en värld av

hinnor och densitet, tyngd och svikt och fladdrande lätthet. Helt naturligt, alltså, att golvet börja bölja under fötterna på en när man väl är inne i Bergström bild, inte märkligare än att ett landskap på en flagga fladdrar i vinden.

Det som finns i bilderna skapar också ett perspektiv för receptionen. Rymdkapslarna väcker associationer till *Stjärnornas krig* och till en världsbild som närde föreställningen att ett kommande fritt, jämlikt och rättvist samhälle (som öst och väst tävlade om att komma fram till först) låg där i framtiden, som planeterna i rymden, möjlig att ana och föregripa och snabbare närma sig såväl i konsten som i verkligheten genom kreativitet och innovation. En rymd och en framtid som lockade.

Jag kände att Bergströms verk fick mig att sakna den, ja överhuvudtaget en annan relation till framtiden än bara döden. Utställningen heter *Overview Effect*, tydligen benämningen på en melankoli som astro- och kosmonauter kan drabbas av när de, samtidigt som de upplever det hissande i relationen mellan deras kropp och gränslösheten, från rymden betraktar jorden och konstaterar mänsklighetens futtighet. Bakom vår misär ligger ganska låga, skamliga begär. Sant, deprimerande. Och när man ser sig själv i det ljuset, samtiden, hela den visionslösa tillvaron som även den är i rymden, ändå, precis som i konsten, svävande bland oändliga möjligheter. Sorgligt. Skärpning. Då vill man bara tillbaka in i Bergströms förvirrande bildrum igen, känna hur det böljande fortplantar sig i kroppen och väcker begäret att gå upp i tyget och försöka känna även dess avigsida.

Lars-Erik Hjertström Lappalainen